

Wie is baas van de lokale politie:
"de korpschef"?

1

Overzicht

- Baas?
- Gezag? – beheer? – leiding?
- Wie is de baas volgens de korpschef?

2

Gezag-beheer-leiding

Juridisch analyse van lokale beleidsactoren

- Wet Geïntegreerde Politie (WGP) + Wet op het Politieambt (WPA) + Gemeentedecreet (GD)
- Gezagsdriehoek versus beleidsvoeringsproces
  - Het beleid wordt gevoerd met juridische middelen (bevoegdheden)
  - De wet geeft aan waar verantwoordelijkheden moeten worden genomen!
- Doorheen geschiedenis
  - Sluipende verzwaring van de centrale overheid
  - Toenemende betekenis van de korpschef functie
  - Uitholling van beheersbevoegdheden van de gemeenteraad (politieraad)
- Macht en invloed werden vertaald in begrippen gezag-beheer-leiding

3

Gezag

- Uitvoerende macht
- Hiërarchisch gezag
- Zeggenschap
- Eindverantwoordelijkheid
- Aanwijzings- en vorderingsrecht
- Bepalen van prioriteiten

4

Gezag

- Bestuurlijk (WPA + Gemeentedecreet)
  - Burgemeester
  - Politiecollege (meergemeentezone)
    - gezag wordt verdeeld
    - koppeling aan stemmen-aantal in college
- Gerechtelijk (WPA + Sv)
  - Minister van Justitie
    - Beperkte gezagsbevoegdheid
  - Openbaar ministerie (in wezen Procureur des Konings en onderzoeksrechter)
    - Leiding van het opsporingsonderzoek (PdK en PG)
    - Leiding van het gerechtelijk onderzoek (onderzoeksrechter)
  - Enkel PdK wordt als een lokale beleidspartner aanzien

5

Gezag

- Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie
  - Coördinatie van het algemeen politiebeleid
  - Coördinatie van het beheer
    - Vorderingsbevoegdheid
    - Gelet op beginsel van gemeentelijke autonomie:
      - Geen zeggenschap lokale politie
      - Wel 'coördineren' en 'waken'
- Uitz. niet-hiërarchisch gezag van andere overheden
  - ageren via richtlijnen en vorderingen

6

Leiding

- Politionele aangelegenheid – operationele kwestie
- Interne hiërarchische keten van beveloerings-principes
- Op lokaal niveau
  - Korpschef
    - Verruiming van de leidinggevende bevoegdheid van de korpschef
    - Burgemeester: gezag op afstand!
    - Wederzijdse informatieplicht
    - Uitzondering: DirCo
  - Wat met PdK?
    - Leiding van het onderzoek

8-mar-05 7

Beheer

- In principe aangelegenheid wetgevende macht
  - politieraad
- Het beheer van de lokale politie is sterk versnipperd
  - Politieraad
  - Burgemeester/politieclege
  - Kan delegeren aan de korpschef
- Wordt niet aangewend als beleidsinstrument
- Procureur heeft geen beheersbevoegdheid!

8-mar-05 8

Zonale veiligheidsraad

- Beleidsvoeringsproces
  - Afstemming en coördinatie gerechtelijk en bestuurlijke politietaken
  - Prioriteiten vastleggen
- Zonale veiligheidsplannen
- Korpschef is spilfiguur in de voorbereiding en de uitvoering

8-mar-05 9

Quid overige partners?

Lokale beleidspartners:

- Gouverneur (arrondissementscommissaris)
- Federale politie
- DirCo-DirJud
- College van Procureurs Generaal - DSB
- Vlaams en Federale ministers van verkeer/milieu/arbeid/welzijn etc.
- Private politie
- Lokale belangenorganisaties (VBO, UniZO, ...)
- Buurtorganisaties
- Hulpverleningssector
- ...

8-mar-05 10

De korpschef over de burgemeester

- ½ van de korpschefs is tevreden over relatie met zijn burgemeester(s)
  - Weinig verschil tevredenheid politieclege en burgemeester (consensus)
- Een kleine minderheid is sterk ontevreden
  - Belangrijk verschil tussen één- en meergemeentezones
  - Meer tevredenheid bij korpschefs van één-gemeentezones

8-mar-05 11

De korpschef over de burgemeester

- Waarom tevreden:
  - Openheid, loyaliteit, ruimte voor conflict, visie
- Waarom ontevreden:
  - Verscheidenheid politieclege (meergemeentezone)
  - Politieke inmenging (ééngemeentezone)
- Verschil afkomst korpschef
  - Korpschef eengemeente-gemeentepolitie tevredener korpschef meergemeente-rijkswachter

8-mar-05 12

De korpschef over de burgemeester

- **Wie is de ideale burgemeester?**
  - burgemeester is democratisch verkozen (1/6)
  - Voornaamste gezagdrager (formeel-juridisch) (3/10)
  - Grotere betrokkenheid in het beleidsvoeringsproces (bestuurskundig) (1/2)
- **Overleg met de burgemeester**
  - informeel overleg is meer succesvol
  - sterk persoonsgebonden
    - Persoonlijke interesse burgemeester bepaalt of beleidsondersteuning vorm aanneemt van samenwerking of overleg
  - weinig invloed van de wet
- **Daling organieke bevoegdheden burgemeester: geen probleem voor de korpschef!**

8-mar-05 13

De korpschef over de procureur

- **Hechten veel belang aan de rol van de procureur als beleidspartner – sterk moreel gezag**
- **Gematigd positief over de relatie met de procureur (meerderheid)**
  - Veel beter dan vroeger
  - Steeds meer sprake van beleid op het parket
  - Kloof politie-parket wordt stilaan kleiner
- **Procureur moet meer inbreng hebben in het beleid (1/6)**
  - Blijft te veel beperkt tot wettelijke bevoegdheden
  - en stellen van prioriteiten
  - Zeer formele relatie
  - Nog vaak in ivoren toren

8-mar-05 14

Zonale veiligheidsraad

- **Inbreng van de procureur in ZVR blijft te veel beperkt tot capaciteit ger. ond. bepalen en prioriteiten stellen**
- **Parketbeleidsplan blijft meestal afwezig**
- **Twee gerechtelijke arrondissementen zeer progressieve procureurs – procureur is een partner**

8-mar-05 15

Zonale veiligheidsraad

- **Wordt als een zeer belangrijk overlegorgaan beschouwd**
- **Gematigd positief**
  - te weinig 'daadwerkelijk overleg'
  - Te veel inbreng politie
- **Nog te nieuw**
- **Zeer negatief over zonale veiligheidsplannen**
- **Opzet wetgever slaagt:**
  - Meer beleidsmatig denken
  - Meer inbreng pdK in het beleid

8-mar-05 16

Sleutelactoren binnen de lokale machtsverhoudingen

- **De sturing van de burgemeester en de pdK te veel beperkt tot stellen prioriteiten**
- **Politie nog te veel regierol**
- **De korpschef heeft daartoe veel beïnvloedingskanalen**
  - Bereidt plannen en stukken voor
  - Roept vaak de raad of college samen en bepaalt agenda
  - Sterke adviesbevoegdheid (korpschef expert)
- **Wie werpt meest gewicht in de schaal?**
  - De korpschef (meerderheid)
  - Burgemeester of college (2/10)
  - Burgemeester en korpschef samen (1/10)
  - Slechts één zegt dat procureur meest gewicht in de schaal werpt

8-mar-05 17

Sleutelactoren binnen de lokale machtsverhoudingen

- **Informatieuitwisseling en (informeel)overleg zijn sleutelbegrippen in de relatie pdK-korpschef –burgemeester**
- **Overleg en samenwerking is enorm persoonsgebonden**
- **Hoeveelheid invloed in beleidsvoeringsproces van de korpschef en de wijze waarop hij met invloed omgaat**

8-mar-05 18

Sleutelactoren binnen de lokale machtsverhoudingen

	<i>Veel invloed op het politiebeleid</i>	<i>Veel invloed op het politiebeleid</i>
<i>Tevreden met sturingsinvloed</i>	TYPE 2 Sterke korpschef-figuur Weten hoe ze met burgemeester en invloed moeten omgaan	TYPE 3 Machtsevenwicht Partnerschap tussen korpschef en burgemeester
<i>Niet tevreden met sturingsinvloed</i>	TYPE 4 Te veel persoonlijke macht Wil meer tegensturing van de burgemeester	TYPE 1 Politieke invloed is te groot Te weinig persoonlijke sturing van de korpschef, die ook meer zelfsturing wil

19

en de rest?

- Politieraad
  - Stemmachine
  - Interesse leden?
  - Daar waar het wel goed functioneert komt door activering van de korpschef
    - Minimalistische en maximalistische omschrijving van de rol van de politieraad
- DirCo & DirJud
  - Opinie gematigd positief
  - Rolonduidelijkheid
  - Persoonsgebonden

20

Conclusie: de korpschefs is de baas?

- De invloed van de korpschef is sterk persoonsgebonden en wordt niet juridisch bepaald
- De korpschef speelt een grote rol in lokaal politieeel beleidsvoeringsproces
  - Bereidt de stukken voor
  - Heeft sterke sturingskracht (expert)
    - Onderhandelingsvaardigheden
    - SOMS te weinig tegensturing burgemeester en procureur des Konings
  - Controleert de beleidsuitvoering
  - Sterke invloed op prioriteiten

21

- De burgemeester(s) en de procureur hebben grote invloed op het beleidsdiscours van de korpschef
- Nood aan meer evenwicht tussen gezagsoverheden en korpschef?
- Burgemeester en procureur: bondgenoot in de strijd of het overleg?
- Nood aan meer democratisch evenwicht tussen gezagsoverheden en beheersoverheden?
  - Wat met de politieraad?

22